

Протокол

№

гр. София, 03.06.2014 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в публично заседание на 03.06.2014 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Мария Николова

при участието на секретаря Александра Ковачева и при участието на прокурора ДИМИТРОВ, като разгледа дело номер **11315** по описа за **2013** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

След спазване на разпоредбите на чл. 142, ал.1 ГПК, във връзка с чл.144 от АПК, на именното повикване в 14.36ч. се явиха:

ИЩЕЦЪТ Г. И. Ц., редовно призован, се явява лично.

ОТВЕТНИКЪТ Столична община, редовно призован, се представлява от юрк. Н. с пълномощно по делото.

За СГП, редовно призована, се явява прокурор Димитров.

Страните /по отделно/: Да се даде ход на делото.

СЪДЪТ намира, че няма процесуални пречки за даване ход на делото и

ОПРЕДЕЛИ:

ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО.

ДОКЛАДВА молба от адв. А. Г. от 31.05.14г. със същата се уведомява съда, че адв. Г. не се е възстановила от претърпяната оперативна интервенция. Направено е искане в отсъствието на свидетеля, същия да бъде разпитан, като са формулирани 11 въпроса.

ЮРК. Н.: Моля да бъде разпитан свидетеля.

ПРОКУРОРЪТ: Не възразявам да се разпита свидетеля в отсъствие на адвокатата.

СЪДЪТ въведе в залата свидетеля.

СЪДЪТ пристъпи към снемане самоличността на свидетеля:

С. Г. П., представя лична карта, която съда върна, на 53г., български гражданин, неосъждан, без дела и родство със страните.

Предупреден за наказателната отговорност по чл.290 НК.

Обещава да каже истината.

СЪДЪТ ИЗЧЕТЕ първи въпрос на свидетелят.

РАЗПИТАН КАЗА: Посещавал съм дома в [населено място] от 2001г. до 2003г.

няколко пъти - три или четири пъти в качеството на координатор на програма за наблюдение на затворени институции към Българския Х. комитет.

ИЗЧЕТЕ се втори въпрос и свидетелят отговори: Към онова време материалните условия бяха като цяло много лоши на сграден фонд, медицинските грижи, грижи към домуващите. Не е имало никакви смислени дейности, по - скоро подражание на такива дейности. Най драстично бяха нарушени правата на домуващите в т. нар. „остро отделение“. В него бяха 22 домуващи, за които се преценяваше, че има висок риск да проявят агресия. Те бяха настанени в двуетажна, постройка, в която липсваше мазилка и беше до такава степен амортизирана сграда. Беше една тухлена постройка с всичко изкъртено в нея. Леглата бяха изпочупени, нямаше постелъчен инвентар, душеците бяха на парчета, домуващите бяха изключително обострени като психиатричен статус. Според мен обстановката беше неопишуема.

ИЗЧЕТЕ се трети въпрос и свидетелят отговори: Материалните условия бяха ужасяващи.

ИЗЧЕТЕ се четвърти въпрос и свидетеля отговори: имахме много жалби от домуващите и сме присъствали на обяд в дома. Те се хранеха така, сякаш не бяха яли от няколко дни. Що се отнася до личното пространство, всички аспекти на престоя в институцията това беше един от домове с най - тежки материални условия и негативни констатации относно материалните условия. Отопление имаше, но то беше недостатъчно. Достъп до топла вода мисля, че нямаше. Имаше дни за баня за ползване примерно веднъж седмично, но топла вода в трите сгради нямаше. Качеството на храната беше изключително лошо. Ако се съди по това, че в една спалня от около 15 кв. имаше 7- 8 човека с наредени легла едно до друго с никакво разстояние между тях, става ясно, че лично пространство не се осигурява. Домуващите нямаха лично шкафче, нямаше гардероби в стаите, те нямаха лични вещи, само легла на които лежаха.

ИЗЧЕТЕ се пети въпрос и свидетелят отговори: ние подробно наблюдавахме начина, по който се осъществява медицинското обслужване. В дома имаше общо практикуваш лекар и 5 медицински сестри, които дежураха. Имаше 24-во часово дежурство на медицинска сестра. И през нощта също имаше медицинска сестра. Директорът на институцията д-р Л. беше психиатър и той осъществяваше психиатричната грижа на домуващите. От 120 домуващи, 80 бяха на психиатрична терапия. Ако се съди по начина на поведение и начина по който реагираха домуващите, лечението по- скоро беше за съдържане, а не за терапия.

ИЗЧЕТЕ се шести въпрос и свидетелят отговори: Нашите наблюдения при посещенията ни бяха, че домуващите не правеха нищо. Ходеха по двора, лежат дори зимата по земята, гледат в една точка или лежат завити през глава. Усещането е че, не се намират в дом, а в остро отделение на психиатрична клиника.

ИЗЧЕТЕ се 7 въпрос и свидетелят отговори: към тези от тях, които можеше да проявят агресия се използваше мярката настаняване в т. нар. „остро отделение“. Това е сграда с ограда двор, с мрежа като на затвор и тези 22 домуващи бяха настанени там. Отделно от това при поява на агресия от други домуващи, които не бяха настанени в „остро отделение“ д-р Л. отговори, когато го попитахме по какъв начин реагират в случай на агресия, отговори, че тъй като коланите и усмирителните ризи с които са оборудвани са били изпокъсани, се е налагало да се връзват със скок. Не сме виждали подобна практика, но всяка една изолация трябва да се отбелязва, включително и настаняването в „остро отделение“, но това не се документираше, по

какви индикации биват настанявани там домуващите в „острото отделение“, за какъв период от време и колко често подлежи на мониториране самото настаняване на такива домуващи в това отделение.

ИЗЧЕТЕ се 8 въпрос и свидетелят отговори: С г-н Ц. се запознах в дома в Подгомер, когато бяхме с адв. Г.. Мисля, че беше 2003г., още не бяха настанени домуващите в новия корпус и на въпрос към д-р Л. дали има домуващ, поставен под запрещение, но целта на това запрещение той да бъде настанен в специална институция, а не индикацията да е неговия здравен статус, д-р Л. доведе г-н Ц. като индикация за това, че той е поставен под запрещение, за да бъде настанен в институцията, но че неговия здравословен статут е, че той не би трябвало да бъде поставен под запрещение. Тогава разговаряхме с него и се убедихме, че той не би следвало да е под запрещение и след това адв. Г. заведе дело и запрещението беше отменено. Г- н Ц. е идвал в нашия офис, доста често.

ИЗЧЕТЕ се 9 въпрос и свидетелят отговори: още при първия ни разговор, той спомена, че място му не е в този дом и няма къде да бъде настанен и един вид престоя му там е с хуманитарна цел

ИЗЧЕТЕ се 10 въпрос и свидетелят отговори: не мога да посоча дали за него е имало изключения от общия режим.

ИЗЧЕТЕ се 11 въпрос и свидетелят отговори: конкретно за положението на Г. Ц. не сме уведомявали Столична община или поне аз не си спомням. За условията като цяло в дома сме давали доклади на община и сме ги канили на наши кръгли маси на които сме представяли нашите констатации от посещенията. Когато приключи наблюдението ние организирахме кръгла маса с участието на различни институции, включително и Столична община. В резултат на нашето наблюдение ние написахме книга, която я беше разпратена на различни институции, включително и на Столична община.

На въпроси на юрк. Н..

СВИДЕТЕЛЯТ: От месец ноември 2001г. до есента на 2003г. мисля, че съм посещавал дома в Подгомер общо четири пъти. Първият път беше с колежка, втория път с екип на Б. с журналист – М. Ч. и снимачен екип, веднъж с екип специалисти от „А. интернешънъл“ и психиатри от чужбина - от Л., Ню Й. с които сътрудних по това време и последно с адв. Г.. Тези посещения траяха различно. Първият път посещението беше в работното време на администрацията. Тогава разговаряхме подробно с директор за развитието на институцията. Има дори филм, който спечели доста награди - „Г. и пеперудите“. Това бяха планове на д-р Л. да осигури смислени занимания на домуващите - пчеларство, гъбарство, събиране на охлюви, събиране на горски плодове, гледане на копринени буби, но всичко това остана в сферата на идеите, тъй като не можеше да осигури финансиране. Другите посещения като продължителност бяха по-кратки. Посещения през 2002 г. - 2003 г. бяха тематични. Когато посетихме дома с екип от психиатри ние искаме да изследваме качеството на психиатрична грижа и тогава констатациите на тези водещите психиатри бяха, че този дом трябва да се закрие, колкото е възможно по-бързо. Има такива констатации и за много други домове от този тип. Когато посетихме дома с екип на Б., тъй като М. Ч. дойде с молба да ѝ съдействаме и ние отидохме, заедно с нея, за да ѝ представим какво сме констатирани. Индикация за лечението на един психиатрично болен пациент е негово поведение. Аз не съм психиатър. От това, което видях мога да кажа, че терапията им е била неподходяща. В тези домове се настаняват хора, които са

хронично болни, или хора с умствена изостаналост и тъй като в България кротума на дома никога не се спазва, дома в Подгомер, въпреки че е за лица с умствена изостаналост една голяма част от тях, дори над 50% имаха водеща диагноза „психично разстройство”. Това означава, че би трябвало да бъдат лекувани и това си личи, когато човек посети примерно едно заведение за професионална психиатрична помощ. Нашето посещение с психиатри имаше за цел да провери каква е терапията, включително да се видят и самите пациенти в психиатрията. Техните констатации бяха, че това са активно болни хора, а не хронично болни и че те имат нужда от терапия, която би могла да им бъде полезна при едно адекватно лечение. П., освен психиатрична грижа, така и всички други аспекти на медицинска грижа. Стоматологът беше възрастен човек може би на 89 години, който съвсем открито призна, че не прави нищо друго, освен да вади зъби, тъй като няма средства за нормална стоматологична грижа. Тези хора, които са в леглата стоят завити през глава. Другите се мотаят в двора. Мога да кажа, че идеята на Л. беше, че когато има възможност за смислени занимания за тези категория лица, вярно е че те нямат устойчиво внимание и не биха могли да извършват една дейност перманентно, но биха могли по някакъв начин да осмислят ежедневието си. Една четвърт от домуващите бяха от средна към дълбока изостаналост, но другите биха могли да бъдат ангажирани с дейност. Убеден съм, че половината от тях биха искали да се занимават с някаква дейност. По това време домуващите не можеха да държат в себе си пари. Те имат 20% от пенсията, която е за техни лични нужди. Специален съвет преценява от какво домуващия има нужда, или пък ако той поиска нещо (сладки, вафли, бисквити и т.н.) им се закупуват с тях. Пари се даваха само на няколко от домуващите, които можеха да отидат до селото, за да си закупят нещо, но те бяха в най-добро състояние. Не знам дали на Ц. са давани пари. При посещението ни в стола изискахме примерно меню и видяхме такова, но останах с впечатление, че качеството и количеството на храната бяха недостатъчни и лошо.

На въпрос на СГП

Свидетелят: Възрастовият диапазон на настанените в дома беше около 40-45 години. Рядко имаше по-млади домуващи. Преимуществено възрастовата граница бих я причислил около 40-45 години.

На въпроси на съда

Свидетелят: Нямам медицинско образование. Не съм психиатър. Завършил съм философия. От 17 години работя в Български хелзинкски комитет като изследовател на затворени институции. Нямам конкретни наблюдения за отношението на персонала на дома спрямо Г. Ц.. Впечатлението ми от отношението на д-р Л. към Ц., когато го доведе при нас беше, че се отнася приятелски, тъй като той беше от тези няколко домуващи, с които можеше да се разговаря нормално. Конкретно за Г. не знам кой му е бил настойник. По принцип директора е настойник на домуващите. Останах с впечатление, от краткия престой с д-р Л. и Ц., че директора се отнася добронамерено към Г.. Не мога да посоча дали д-р Л. е предприемал някакви действия спрямо Г. Ц., които да са го поставили в зависимост от него, да са довели до безпомощното му състояние. След посещението ми с адв. Г. при д-р Л. и разговора ни за неговото запрещение тя спомена, че той по документацията е бил считан за опасен - за агресия и бягство и той това е налагало престоя му в острото помещение.

На въпроси на юрк. Н.

Свидетелят: Нямам впечатления и за отношението на настойника М. Б..

СЪДЪТ освободи свидетеля от залата.

Юрк Н.: Представям и моля да приемете доказателства относно начина на разходване на средствата от домуващите и по-конкретно за Г. Ц. за периода 2002 г. – 2003 г., които са протоколи за издаването им срещу подпис, РКО и фактури, които за целия този период. Нямам други доказателствени искания.

Жалбоподателят Ц.: Нямам доказателствени искания. Искам само да посоча, че още през 2004 г., преди да подготвим документите за завеждане на делото в дома имаше смъртен случай на двама души, за които считам, че Столична община не е взела никакви мерки.

Прокурорът: Нямам доказателствени искания. Не възразявам да се приемат доказателствата от ответника представени днес. Считам, че следва да се даде възможност на адв. Г. да изрази становище по същите.

СЪДЪТ, по доказателствата

О П Р Е Д Е Л И:

ПРИЕМА днес представените от ответника доказателства.

НАМИРА, че не са налице основания за преразглеждане на становището на съда за назначаването на съдебна експертиза поискана от адв. Г..

За запознаване с представените в днешното съдебно заседание доказателства от ответника, съдът намира, че следва да отложи делото и да даде възможност на адв. Г., в срок до следващото съдебно заседание да се запознае със същите.

За събиране на доказателства

СЪДЪТ

О П Р Е Д Е Л И:

ОТЛАГА И НАСРОЧВА ДЕЛОТО ЗА 24.06.2014г. от 14.00ч., за която дата и час страните уведомени от днес.

Протоколът изготвен в съдебно заседание, което приключи в 15.21 ч.

Административен съдия:

Секретар: